

CARACTERISTICA PIEȚEI MONDIALE DE PRODUSE LACTATE

E. Maniuc

Universitatea Tehnică a Moldovei

Datorită compoziției chimice complexe, valorii biologice și gradului înalt de asimilare laptele ocupă un loc important în alimentația rațională a omului. El conține peste 100 substanțe necesare organismului uman. Importanța laptelui constă și în faptul că poate fi transformat într-un număr foarte mare de produse lactate, ceea ce contribuie la diversificarea alimentației umane.

Întrucât masa principală de lapte, ca produs alimentar, se obține de la vaci (circa 85% pe plan mondial), noțiunea de lapte se referă la laptele de vacă. În ultima perioadă, însă, se constată o tendință de creștere a producerii laptelui și de la alte specii de animale, așa ca laptele de capră, oi etc.

Aproape în toate statele lumii se produce lapte pentru consum intern, iar în unele dintre acestea laptele reprezintă produsul agricol cu cea mai ridicată valoare. Producerea laptelui în diferite state atestă diferite niveluri al costului de producție. Costul de producție reprezintă expresia valorică a consumurilor de muncă vie și materializată, efectuate în scopul obținerii unui produs. Costurile de producție în producerea laptelui variază în dependență de genetica animalelor, utilizarea tehnologiilor fermiere, disponibilitatea furajelor pentru creșterea vitelor ș.a.

Producătorul mondial de lapte, ce-și menține poziția de lider în ceea ce privește costurile mici de producție este Noua Zeelandă. Acest stat deține avantaje competitive în ceea ce privește condițiile naturale favorabile creșterii vitelor, populația experimentată de-a lungul anilor, specii de vite înalt productive. Noua Zeelandă deține circa 2% din producția globală de produse lactate și exportă peste 90% din producție.

Statele cu cel mai ridicat cost de producție în producerea laptelui sînt considerate a fi Japonia, Norvegia, Elveția. Principala cauză este lipsa teritoriului pentru creșterea vitelor și a hranei necesare acestora. Dintre statele europene cele mai favorabile condiții de producere a laptelui le prezintă Polonia, datorită abundenței terenurilor furajere și salariilor scăzute.

Volumul producției globale de produse lactate este în permanentă creștere. Țările exportatoare de produse lactate sînt relativ mai puține decât statele importatoare. Statele lidere în comercializarea lactatelor sînt Uniunea Europeană, Australia și Noua Zeelandă. Australia și Noua

Zeelandă, ambele cu costuri de producție joase și fiind activ implicate în marketingul internațional sînt primii furnizori de cașcaval și lapte praf uscat pe piețele asiatice. Uniunea Europeană se concentrează pe piețele vecine tradiționale, precum și pe piețele Americii de Nord, în special cu cașcaval. În tabelul 1 sînt prezentați cei mai mari producători de produse lactate pe plan mondial.

Tabelul 1. Topul producătorilor mondiali de produse lactate.

Nr. ord	Țara	Structura, %
1	Global, inclusiv:	100,00
2	India	14,58
3	SUA	12,71
4	Rusia	5,53
5	Germania	4,68
6	Pakistan	4,49

Din acest tabel se observă că ponderile cele mai semnificative în producția mondială le dețin India și SUA. În 2006, Asia a fost cel mai mare producător de produse lactate din lume. La moment Asia deține 34% din volumul total de lactate din lume, comparativ cu 30% în 2001. Rata anuală de creștere a producției laptelui a constituit circa 5%, fapt condiționat de creșterea cererii pentru lapte în această regiune, susținută și de creșterea economică. China și-a dublat producția lactatelor în ultimii cinci ani, cu rate de creșteri de peste 20% anual.

Companiile de producere ale lactatelor își creează avantaje competitive prin inovații, expansiuni și consolidări de firme. Concurența globală a dus spre creșterea consumului de produse lactate.

Un rol tot mai mare pe arena internațională îl joacă companiile transnaționale, prin investițiile străine directe și formări de parteneriat cu producătorii și distribuitorii de lactate din întreaga lume. Globalizarea a evidențiat tot mai mult forța acestora. Investițiile directe străine în industriile locale permit accesul consumatorilor spre noi tipuri de mărfuri, produse de firmele globale.

În tabelul ce urmează sînt prezentate companiile transnaționale lidere în producerea și distribuirea produselor lactate.

Tabelul 2. Companiile lideră în comercializarea produselor lactate

<i>Compania</i>	<i>Țara de origine</i>	<i>Prezența geografică</i>
Nestle	Elveția	Global
Dean Foods	SUA	SUA
Danone	Franța	Global
Dairy Farmers of America	SUA	SUA
Fonterra	Noua Zeelandă	Global
Arla Foods	Danemarca/Suedia	Europa/Orientul Mijlociu
Lactalis	Franța	Europa/Orientul Mijlociu/America de Nord
Unilever	Olanda/Marea Britanie	Global
Kraft Foods	SUA	Global
Parmalat	Italia	Global

Alianțele strategice, partenerii străini și investițiile străine directe contribuie la flexibilitatea companiilor pe piața regională. Un beneficiu major al operațiunilor internaționale este posibilitatea de a atinge economii de scară în producție, distribuție și marketing. În același timp, firmele transnaționale trebuie să fie flexibile în adaptarea brandurilor la gusturile și preferințele locale.

O altă caracteristică a pieței mondiale de lactate o prezintă faptul că din anul 2000 până în 2004 lansările de produse lactate noi practic s-au dublat față de anteriorii 5 ani. S-au dezvoltat noi piețe de ingrediente lactate așa ca cazeina (proteinele lactate) și lactoză (zahărul din lapte). Competitivitatea mondială este susținută și de noile utilizări ale ingredientelor bazate pe lapte, creșterea cererii pentru noi varietăți de cașcaval, creșterea piețelor produselor de nișă și creșterea termenelor de păstrare ale produselor.

Fluxul mondial de produse lactate este influențat de politicile interne față de aceste produse. Pentru unele țări, prioritatea de bază este oferirea cantității necesare de lapte pentru satisfacerea cerințelor interne, a laptelui-materie primă și ale produselor lactate procesate. Politica și programele privind produsele lactate constau în mecanisme de stimulare a producției lactatelor, iar în alte cazuri ele prevăd și soarta surplusului de lapte. Aceste surplusuri sînt orientate, cel mai des, spre export, iar în așa țări ca UE, Canada și SUA acesta este subvenționat. Multe țări au politici comerciale care împiedică importurile de produse lactate.

Politica agrară a Uniunii Europene este întruchipată în Politica Agrară Comună. Reformele acesteia în 2003 au direcționat semnificativ Uniunea

Europeană spre utilizarea plășilor directe în susținerea agriculturii. Componentele fundamentale ale politicii în domeniul produselor lactate include o cotă de producție a laptelui și programe de interveniență pentru unt și lapte praf degresat. Reformele constau în reducerea prețurilor la ambele aceste tipuri de produse. Astfel, prețul la unt urmărește să se reducă pe perioada 2005-2008 cu 25% (în 2005-2007 câte 7% anual, iar în 2008 cu 4%). Pentru laptele praf degresat, reducerile de preț au fost uniforme de câte 5% anual în perioada 2004-2006. De asemenea a fost stabilită și o limită cantitativă în cumpărarea anuală a untului de 30 mii tone până în 2008, începând cu 70 mii tone în 2004 și reducerea anuală treptată cu câte 10 mii tone. Reducerile de preț sînt subvenționate de bugetul Uniunii Europene.

În concluzie, putem constata favorabil situația generală a producerii globale a lactatelor. Pe lângă faptul că aceasta este în permanentă creștere, ca volum, un moment pozitiv e și faptul diversificării acesteia. Cu toate că exista doar câteva state lideră în producerea și comercializarea produselor lactate și companii transnaționale, acestea joacă un rol pozitiv asupra altor țări. Avantajele constau în:

- acoperirea necesităților interne, acolo unde producția lactatelor nu este și nu poate fi dezvoltată;
- răspândirea mai rapidă ale produselor lactate noi;
- difuzarea tehnologiilor noi în producerea lactatelor;
- dezvoltarea industriei lactatelor ca urmare a tendințelor de imitare ale companiilor lideră în domeniul respectiv.

Bibliografie

1. **Guzun, V., Musteață, G., Rubțov, S., Banu, C.,** *Industrializarea laptelui. Editura Tehnico-Info, Chișinău, 2001.*
2. **Radionova, N.** *Dezvoltarea pieței de lapte și produselor lactate în RM. INEI, Chișinău, 2004*
3. www.marketnewzealand.com/MNZ/aboutNZ/sectors/14413/13784.aspx
4. www.ers.usda.gov/Publications/ERR28/
5. www.ec.europa.eu/agriculture/publi/fact/milk/2007_en.pdf

Recomandat spre publicare: 11.12.2007.